Coimisiún na Scrúduithe Stáit
Scrúdú na hArdteistiméireachta 2022

Cuid I
Tá trí chuid sa trial seo: Cuid A, Cuid B agus Cuid C. Tá na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le gach ceann de na trí chuid sin clóbhuailte ar do scrúdpháipéar.

Cuid A

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid A.

Fógra a hAon

Seo fógra ó TG4. Tá láithreoir spórt á lorg ag TG4 chun an clár *Ar an Taobhlíne* a chur i láthair. Beidh an duine a cheapfar i láthair ag cluichí de chuid Chumann Lúthchleas Gael i staideanna éagsúla ar fud na tíre ag an deireadh seachtaine. Ar an gclár, pléifidh an láithreoir scileanna na n-imreoirí, caighdeán na himeartha agus deiseanna scórála sna cluichí le painéal saineolaithe. Fógróidh an láithreoir laoch na himeartha i ndiaidh na gcluichí. Ar na cáilíochtaí atá riachtanach don phost seo tá céim san iriseoireacht, líofacht sa Ghaeilge agus eolas maith ar na cluichí Gaelacha. Is é an tuarastal ná €60000 sa bhliain. Tá gach eolas faoin bpost seo le fáil ag www.tg4.ie. Is é an 19ú de mhí Lúnasa an dáta deireanach le haghaidh na n-iarratas.

Fógra a Dó

Seo fógra ó choiste glas Scoil an Droichid. Beidh lá gníomhaíochta ar son na haeráide á eagrú sa scoil Dé Céadaoin seo chugainn. Is é téama an lá speisialta seo ná cén dóigh ar féidir lorg carbóin na scoile a laghdú. Iarrfar ar gach scoláire siúl nó rothaíocht ar scoil an lá sin. Eagrófar díospóireachtaí ranga do na scoláirí sóisearacha agus pléifidh siad téama an bhruscar sna díospóireachtaí sin. Taispeánfar scannán dar teideal *Ár bPlainéad i mBaol* do na scoláirí sinsireacha ar a 11 a chlog. Ag am lóin ní bheidh cead ag na scoláirí buidéil phlaisteacha a thabhairt isteach sa cheaintín leo. Eagrófar ceardlanna éagsúla do na scoláirí i rith an lae. Sna ceardlanna sin, pléifear an athchúrsáil, caomhnú fuinnimh, cur amú bia agus dramhaíl phlaisteach.

Cuid B

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid B.

Comhrá a hAon

Ciara: Haigh, a Sheáin. Cén chaoi an bhfuil tú? Aon scéal?

Seán: Bhuel, a Chiara, tá dea-scéal agam duit. D'éirigh liom i mo thriail tiomána. Tá mé an-sásta liom féin.

Ciara: Comhghairdeachas leat, a Sheáin. Tá sé sin go hiontach. Cén uair a rinne tú an triail tiomána?

Seán: Rinne mé inné í.

Ciara: Tá mé in éad leat. Tá do cheadúnas tiomána agat anois. Nach breá duit.

Seán: An bhfuil tú féin ag tiomáint fós, a Chiara?

Ciara: Bhuel, a Sheáin, tá an tástáil teoirice déanta agam agus tá ceadúnas foghlaimeora agam. Bhí mo bhreithlá ann coicís ó shin agus d'íoc mo thuismitheoirí as ceachtanna tiomána dom mar bhronntanas.

Seán: Tá an t-ádh leat, a Chiara. Bhí ormsa íoc as mo cheachtanna féin i rith na bliana.

Ciara: Cé a thug na ceachtanna tiomána duit?

Seán: Teagascóir sa scoil tiomána áitiúil a thug dom iad. Mholfainn go mór é mar chuir sé ar mo chompórd mé agus mhínigh sé gach rud go soiléar dom.

Ciara: An gceannóidh tú do charr féin anois?

Seán: Ní cheannóidh mar níl aon airgead agam. Chomh maith leis sin ní bheinn ábalta carr a choinneál ar an mbóthar mar tá an t-árachas ró-chostasach agus tá praghas an bhreosla ag ardú an t-am ar fad.

Ciara: Ach nach mbeadh sé áisiúil do charr féin a bheith agat agus tú ar an ollscoil i mBaile Átha Cliath?

Seán: Ní bheadh. Níl aon ghá agam le carr agus mé ar an ollscoil mar tá stáisiún Luas gar do mo lóistín i mBaile Átha Cliath. Chomh maith leis sin tá seirbhís rialta bus ón áit ina bhfuil mo lóistín go dtí an ollscoil. Tá cárta taistil do mhic léinn agam agus faighim lacáiste sna táillí taistil.

Ciara: Nach méanar duit! Tá cónaí ormsa faoin tuath, mar is eol duit, a Sheáin. Tá mé ag tnúth go mór le mo charr féin a bheith agam. Ba bhreá liom a bheith neamhspleách ar mo thuismitheoirí mar bím i gcónaí ag braith orthu chun síob a thabhairt dom i ngach áit.

Seán: Déan deifir, mar sin, agus fáigh ceachtanna tiomána a luath agus is féidir leat. Go n-éirí leat, a Chiara.

Comhrá a Dó

Pól: Haileo, a Mháire. Féach ar na málaí ar fad atá agat. Caithfidh go raibh tú ag siopadóireacht.

Máire: Bhí cinnte. Bhí mé i gCorcaigh ag siopadóireacht. Téim ann go minic mar is ansin atá na siopaí éadaí is fearr liom.

Pól: Cad a cheannaigh tú?

Máire: Cheannaigh mé bróga reatha agus sciorta agus, a Phóil, cheannaigh mé an cóta dearthóra seo atá á chaitheamh agam.

Pól: Ó, in ainm Dé! Cóta dearthóra! Cé mhéad a chosain an cóta sin?

Máire: Thug mé €70 air agus bhí mé ana-shásta leis an bpraghas sin. I siopa carthanachta de chuid Chumann Naomh Uinseann de Pól a cheannaigh mé é.

Pól: Bíonn margaí maithe le fáil i siopaí carthanachta go minic. Nuair a ghlanaim amach mo vardrús, aon rud nach mbíonn ag teastáil uaim tugaim chuig siopa carthanachta é.

Máire: Cá gceannaíonn tusa do chuid éadaí, a Phóil?

Pól: Is ar líne is mó a cheannaím mo chuid éadaí na laethanta seo, a Mháire. Tá a lán buntáistí ag baint le bheith ag siopadóireacht d'éadaí ar líne. Is féidir liom éadaí a cheannach aon am is maith liom gan bogadh as mo theach. Tá éagsúlacht mhór éadaí le fáil ar na suíomhanna difriúla. Chomh maith leis sin, tagann na beartáin éadaí díreach chuig mo theach féin.

Máire: Ní bhíonn an t-ádh liom riamh nuair a cheannaím éadaí ar líne. Cheannaigh mé geansaí ar líne le déanaí. Nuair a chuir mé orm é, bhí an mhéid mícheart agus níor thaitin an t-éadach liom. Bhí orm é a sheoladh ar ais.

Pól: Is annamh a bhíonn orm aon ní a cheannaím ar líne ar sheoladh ar ais ach bíonn dhá insint ar gach scéal i gcónaí.

Máire: Tá an ceart ar fad agat, a Phóil. B'fhearr go mór liom lá a chaitheamh sna siopaí ag ceannach mo chuid éadaí seachas a bheith ag brabhsáil ar líne dóibh. Caithfidh mé imeacht abhaile anois. Slán go fóill!

Cuid C

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid C.

Píosa a hAon

Sheol an rialtas polasaí nua dar teideal 'Tithíocht do Chách' i mí Mheán Fómhair seo caite. Is é an aidhm atá le polasaí nua an rialtais ná dul i ngleic le géarchéim na tithíochta sa tír seo. Tá maoiniú de bhreis is 20 billiún euro curtha ar fáil don pholasaí nua seo. I measc na ngníomhartha atá sa pholasaí seo déanfar infheistíocht le níos mó tithe ar phraghas réasúnta a thógáil agus an soláthar de thithíocht shóisialta a mhéadú. Creideann an rialtas go mbeidh torthaí fiúntacha ar na gníomhartha sa pholasaí nua seo, go mbeidh deireadh le fadhb na heaspa dídine faoin bhliain 2030 agus go gcruthófar sochaí níos cothroma do gach duine sa tír.

Píosa a Dó

Tá aitheantas bainte amach ag Dónall Ó Héalaí as cumas a chuid aisteoireachta sa scannán Gaeilge *Arracht*. Tá an scannán suite i gConamara le linn an Ghorta Mhóir. Glacann Dónall Ó Héalaí páirt an charachtair Colmán Ó Searcaigh sa scannán. Cuirtear coir i leith Cholmáin, coir nach ndearna sé. Seasann sé an fód i gcoinne na héagóra agus iompaítear a shaol bun os cionn. Rugadh agus tógadh Dónall Ó Héalaí in Indreabhán i nGaeltacht Chonamara. Leis an gclub óige áitiúil a thosaigh sé ag aisteoireacht den chéad uair nuair a bhí sé ceithre bliana déag d'aois. Bhí Dónall Ó Héalaí an-bhródúil as páirt a bheith aige sa scannán *Arracht* mar rinneadh an scannán ina cheantar dúchais féin agus bhí deis aige a bheith ag aisteoireacht trí mheán na Gaeilge.

Sin deireadh na trialach. Slán.